

Vækst gennem øget anvendelse af internationale standarder

Maj 2015

Regeringen

Vækst gennem øget anvendelse af internationale standarder

INDHOLD

SAMMENFATNING	5
STANDARDERS ROLLE FOR EKSPORT, PRODUKTIVITET OG KONKURRENCEEVNE	9
STATUS FOR ANVENDELSEN AF INTERNATIONALE STANDARDER I DANMARK.....	12
LETTERE OG BILLIGERE FOR SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER AT ANVENDE INTERNATIONALE STANDARDER	15
BEDRE MULIGHED FOR ØGET EKSPORT OG PRODUK- TIVITET Gennem ØGET ANVENDELSE AF INTERNATIONALE STANDARDER PÅ UDVALGTE OMRÅDER MED SÆRLIGT POTENTIALE	19
ØGET KONKURRENCE OG EFFEKTIV MARKEDSKONTROL Gennem ØGET ANVENDELSE AF INTERNATIONALE STANDARDER I REGULERING, OFFENTLIGT TILSYN OG INDKØB	28
STYRKET DANSK INDFLYDELSE PÅ INTERNATIONALE STANDARDER	34

SAMMENFATNING

Der er løbende behov for at styrke danske virksomheders produktivitet og konkurrenceevne, så virksomhederne er rustet til at konkurrere internationalt og indgå i de globale værdikæder.

Undersøgelser viser, at der er en positiv sammenhæng mellem virksomheders anvendelse af internationale standarder og virksomhedernes produktivitet, eksport og værditilvækst.¹ Sammenlignet med virksomheder, der ikke anvender standarder, har virksomheder, som anvender standarder op til 25 pct. højere værditilvækst, op til 15 pct. højere produktivitet og op til 50 pct. højere eksport. Der kan være flere faktorer, som påvirker denne forskel, men sammenhængen kan afspejle, at standarder kan spille en vigtig rolle i international handel, særligt i industrien.

Danske virksomheder bliver i stigende grad mødt med krav om at anvende internationale standarder – særligt fra større kunder.² Eksempelvis kan en dansk underleverandør blive mødt med krav om at dokumentere sin interne kvalitetssikring efter internationale standarder, så kunden får overblik over den kvalitetskontrol, som produktet er underlagt. Et andet eksempel kan være en global vindmølleproducent, som ønsker at bruge internationale standarder til at beskrive specifikke egenskaber ved et produkt eller en komponent, så det uden problemer kan indgå i producentens globale værdikæde.

Danske virksomheder anvender imidlertid internationale standarder i mindre grad end fx svenske virksomheder, og de seneste tal viser, at anvendelsen generelt har været faldende i Danmark siden 2005, mens den har været stigende i Sverige.³ I 2012 blev der solgt 32 pct. flere standarder i Sverige end i Danmark. Hvis 6000 flere virksomheder anvender standarder, indikerer analyserne, at der kan være et potentiale for, at eksporten kan øges med op til 20 mia. kr. og give virksomhederne basis for at øge vækst og beskæftigelse.⁴

Regeringens ambition:

Danmark skal øge antallet af virksomheder, som anvender standarder, med ca. 50 pct. frem mod 2020. Det vil svare til, at omkring 6.000 flere virksomheder anvender internationale standarder.

Regeringens målsætning opfyldes ved at sætte ind på fire indsatsområder:

Lettere og billigere for små og mellemstore virksomheder at anvende internationale standarder

Siden 1960'erne er antallet af gældende standarder i Danmark steget fra 1.000 til ca. 25.000. Udviklingen skal ses i lyset af etableringen af det indre marked og den øgede internationale handel generelt, som har gjort det nødvendigt at skabe et fælles referencegrundlag for produktionsprocesser, testmetoder og krav til kvalitet og sikkerhed, som muliggør at produkter lettere kan udvikles og produceres på tværs af grænser. Anvendelse af internationale standarder gør det lettere for virksomheder at innovere og producere på tværs af grænser og dermed indgå i globale værdikæder. Men samtidig betyder mængden og kompleksiteten af standarderne, at det er vanskeligt for den enkelte virksomhed

1 CEBR (2011) "Effektivrering af virksomheders anvendelse af standarder".

2 International Centre for Trade and Sustainable Development/World Economic Forum (2013) "Strengthening the multilateral trading system. Global Value Chains Group Proposals and Analysis".

3 Copenhagen Economics (2013) "Potentialer for standardisering og vækst". Tallene er korrigeret for landenes økonomiske størrelse.

4 Erhvervsstyrelsens beregninger på baggrund af analyse fra CEBR (2011) "Effektivrering af virksomheders anvendelse af standarder".

at få et overblik over, hvilke standarder, der kan være relevante at anvende, ligesom det kan være ressourcekrævende at købe og implementere standarderne.

Der etableres nye partnerskaber inden for specifikke brancher, som skal målrette informationen om relevante standarder direkte til virksomhederne. Desuden udbydes standarder til reduceret pris til studerende og undervisere på relevante uddannelser, så de studerende allerede under uddannelsen får kendskab til anvendelsen af standarder i praksis.

Herudover udvikles et nyt dokumentformat, som gør den enkelte standard nemmere at anvende, bl.a. fordi det bliver muligt at tilføje egne noter, linke til fx lovgivning eller indsætte videoklip. Endelig udvikles og testes en ny forretningsmodel, så virksomhederne får mulighed for at abonnere på relevante standarder og afprøve dem, inden der træffes beslutning om at investere i standarderne.

Bedre mulighed for øget eksport og produktivitet gennem øget anvendelse af internationale standarder på udvalgte områder med særligt potentiale

Virksomheders anvendelse af internationale standarder kan påvirke deres produktivitet, innovation og eksport. Mens ca. 69 pct. af de større danske virksomheder anvender standarder er udbredelsen langt mindre blandt de mindre virksomheder, hvor blot 21 pct. af virksomhederne anvender standarder.

Dansk Standard vil lancere et pilotprojekt, som skal udbrede kendskabet til og anvendelsen af standarden for driftssikkerhed, samt tilbyde kurser og "kom godt i gang"-workshops om standarder for kvalitetsledelse, miljøledelse, fødevarer sikkerhed og informationssikkerhed.

Regeringen iværksætter desuden en række tiltag, som skal styrke mulighederne for øget eksport og produktivitet gennem øget anvendelse af internationale standarder på udvalgte områder med særligt potentiale. Der udvikles startpakker, som indeholder relevante standarder for CE-mærkning af robotter og stål- og aluminiumskomponenter, som udbydes til reduceret pris sammen med to timers gratis introduktion. Regeringen ønsker at styrke mulighederne for innovation, omkostningseffektivitet og eksport i den danske vindmøllebranche gennem øget anvendelse og udbredelse af internationale standarder for bl.a. kvalitetssikring af delkomponenter til vindmøller og standarder for vedligeholdelse og service. Derfor bakker regeringen op om, at øget anvendelse af internationale standarder bliver en del af et nyt nationalt vindprogram.

Regeringen vil desuden bidrage til, at flere virksomheder anvender standarder strategisk for at øge produktiviteten. Der er med "Aftale om en vækstpakke 2014" iværksat et vækstprogram, der indeholder et væksttjek af op til 1.000 virksomheder med henblik på at udarbejde en skræddersyet handlingsplan med tiltag til at øge potentialet for eksport og produktivitet gennem blandt andet øget anvendelse af standarder.

Øget konkurrence og effektiv markedskontrol gennem anvendelse af internationale standarder i regulering, offentligt tilsyn og indkøb

Undersøgelser peger på, at virksomheder primært anvender internationale standarder, fordi det enten er et krav i markedet, i lovgivningen eller et direkte krav fra kunden. Regeringen vil derfor øge det offentlige anvendelse af internationale standarder – både når det offentlige lovgiver, fører tilsyn og når det offentlige optræder som indkøber af varer og tjenester.

Produktivitetskommissionen har peget på, at danske virksomheders konkurrenceevne svækkes af danske særregler, ligesom særregler opstiller barrierer for udenlandske virksomheder på det danske marked. Regeringen gennemfører derfor en tværministeriel analyse for at identificere lovgivningsområder, hvor nationale krav kan erstattes af relevante internationale standarder. Derudover udarbejdes principper for anvendelse af internationale standarder i lovgivningen, og der udvikles et standardtjek, så lovgiver kan få bistand til at kortlægge relevante standarder i forbindelse med forberedelse af ny lovgivning på relevante områder.

Over 2.000 danske virksomheder har indført et certificeret ledelses- eller kvalitetssystem. Virksomheder, som investerer tid og penge i at blive certificeret i fx kvalitetsledelse efter internationale standarder, oplever imidlertid en vis dobbeltkontrol, fordi myndighederne ikke i tilstrækkeligt omfang inddrager virksomhedernes egenkontrol og dokumentation i tilrettelæggelsen af deres kontrol- og håndhævelsesaktiviteter.

Regeringen vil undersøge muligheden for, at virksomheder som er tredjepartscertificerede fx inden for fødevarer sikkerhed får en nedsat kontrolfrekvens for derved at lette virksomhedernes administrative byrder.

Den offentlige sektor køber hvert år varer og tjenester for omkring 300 mia. kr. Det er derfor vigtigt at sikre, at der er effektiv konkurrence om de offentlige indkøb. Der iværksættes et pilotprojekt, som skal undersøge mulighederne for øget anvendelse af standarder i offentlige udbud. Det kan være med til at lette administrative byrder og åbne markedet og dermed øge konkurrencen. Herudover tilbydes offentlige indkøbere rådgivning i at anvende internationale standarder i udbudsmateriale og der arbejdes på at indføre et standardtjek for statslige indkøbere på relevante områder.

Styrket dansk indflydelse på internationale standarder

Der udvikles op mod 1.600 nye standarder årligt, alene inden for EU. Udarbejdelsen af nye standarder i de internationale standardiseringsorganisationer er drevet af private virksomheder, myndigheder og standardiseringsorganisationer i fællesskab. Dermed er der gode muligheder for at påvirke indholdet af nye standarder for både private virksomheder og myndigheder. Men det er imidlertid vanskeligt at prioritere den danske standardiseringsindsats både for den enkelte virksomhed og for myndighederne.

Der gennemføres et pilotprojekt om "crowdsourcing", som skal gøre det lettere og billigere for virksomheder at komme med input til udviklingen af nye standarder.

For at hjælpe virksomheder og myndigheder med at prioritere standardiseringsindsatsen etableres desuden et "technology watch", så indsatsen kan fokuseres på de områder, hvor Danmark har en styrkeposition og hvor virksomhederne har konkrete interesser at varetage.

Regeringen vil desuden arbejde for at øge indflydelsen på udviklingen af nye europæiske IT-standarder, således at de internationale standarder for offentlig digitalisering baseres på de standarder, der allerede er udbredte i Danmark, herunder eksempelvis de standarder, som danske virksomheder skal rapportere deres årsregnskaber i, og standarder for systemer til elektronisk udbud og indkøb. Formålet er at sikre bedst mulig sammenhæng i de digitale løsninger til det offentlige og samtidig give danske udviklere og leverandører af IT-løsninger et optimalt udgangspunkt for eksport gennem varetagelse af danske interesser i udarbejdelsen af europæiske standarder.

Figur 1 viser en samlet oversigt over initiativerne i strategien

Lettere og billigere for små og mellemstore virksomheder at anvende internationale standarder
1. Branchespecifikke partnerskaber og udvikling af abonnementsordning for internationale standarder 2. Nærmere anvendelse af internationale standarder
Bedre mulighed for øget eksport og produktivitet gennem øget anvendelse af internationale standarder på udvalgte områder med særligt potentiale
3. Styrket konkurrenceevne i den danske vindmølleklynge gennem øget standardisering 4. Nærmere overgang til automatisering gennem kursustilbud om CE-mærkning af robotter 5. Startpakker og skræddersyet vejledning til producenter af stål- og aluminiumskomponenter 6. Lettere at dokumentere driftssikkerhed ved udbredelse af standard for driftskontinuitet 7. Øget anvendelse af internationale standarder gennem væksttjek 8. Øget anvendelse af ledelsesstandarder og standarder for kvalitetssikring 9. Lettere markedsintroduktion af nye produkter og tjenester ved vejledning om standarder i forbindelse med ansøgning af offentlige puljer 10. Informationsindsats for at synliggøre virksomheders strategiske arbejde med samfundsansvar
Øget konkurrence og effektiv markedskontrol gennem øget anvendelse af internationale standarder i regulering, offentligt tilsyn og indkøb
11. Fokus på mulighed for anvendelse af internationale standarder i dansk lovgivning 12. Risikobaseret tilsynsordning og fokus på administrative lettelser ved kontrol og dokumentation 13. Pilotprojekt om offentlige indkøb baseret på standarder og øget vejledning om mulighed for indkøb baseret på standarder
Styrket dansk indflydelse på internationale standarder
14. Øget dansk indflydelse på nye standarder gennem "technology watch" og "crowd-sourcing" 15. Lettere for myndigheder at påvirke udviklingen af nye europæiske standarder 16. Styrket dansk indflydelse i udvikling af nye europæiske IT-standarder 17. Dansk lederskab for udviklingen af europæiske standarder for e-indkøb og e-udbud

Regeringens strategi er udarbejdet på baggrund af anbefalinger fra Nationalt Partnerskab for Standardisering med bidrag fra en bred kreds af interessenter fra erhvervslivet og deres organisationer. Strategien kan bidrage til at styrke grundlaget for produktivitet, konkurrence og vækst i Danmark gennem øget anvendelse af internationale standarder.

STANDARDERS ROLLE FOR EKSPORT, PRODUKTIVITET OG KONKURRENCEEVNE

Standarder spiller en væsentlig - men ofte ubemærket - rolle i samfundet, for virksomhederne og for den enkelte forbruger. Standarder er med til at sikre, at tingene passer sammen. Fx kan anvendelsen af standarder betyde, at pæren kan skrues i fatningen, og at skruen passer til møtrikken. De seneste årtier har udviklingen af nye teknologier inden for områder som robotteknologi, avanceret produktionsteknologi og informations- og kommunikationsteknologi understreget behovet for internationale standarder. De internationale standarder indlejrer "best practice" og understøtter udviklingen af kompatible produkter og løsninger på tværs af lande. Det er fx en international standard, som sikrer, at et USB-stik kan bruges til alle computere, ligesom internationale standarder sikrer, at robotter og maskiner kan "tale" sammen samt at delkomponenter kan integreres i avancerede produktionslinjer og produkter.

Faktaboks 1: Hvad er en standard?

Definitionen på standarder er:

"Dokument til fælles og gentagen anvendelse, der angiver regler, vejledning eller karakteristiske træk ved aktiviteter eller ved resultaterne af disse. Dokumentet er fastlagt ved konsensus og vedtaget af et anerkendt organ. Hensigten er at opnå optimal orden i en given sammenhæng".

- En standard kan fx stille krav til:
- Konstruktion – fx gevind, dataformater
- Systemer – fx kvalitetsstyring, risikoanalyse, miljøledelse
- Ydeevne – fx brudstyrke, sikkerhed, ergonomi, støj, stråling
- Kvalitet – fx krav til et produkt, en serviceydelse samt evt. krav til mærkning
- Symboler – fx piktogrammer for toilet, nødudgang, rygeforbud
- Terminologi – fx korrekt definition af en elektrode eller et statistisk begreb
- Metoder – fx til kemiske analyser eller prøvning og dokumentation af teknologier

Kilde: Erhvervsstyrelsen, udarbejdet på baggrund af information fra Dansk Standard

Standardisering handler imidlertid ikke kun om at stille tekniske krav til produktionsprocesser og produkters udformning. Emner som sundhed, miljø, arbejdsmiljø, energieffektivitet, bæredygtighed og samfundsmæssigt ansvar (CSR) er eksempler på temaer, som i stadig stigende grad indgår i internationale ledelsesstandarder.

Ledelsesstandarder stiller bl.a. krav om, at virksomhederne fastsætter mål for fx energiforbrug eller ressourceeffektivitet, samt at virksomheden løbende monitorerer udviklingen og følger op, hvis målsætningen ikke nås. Dermed kan ledelsesstandarder spille en væsentlig rolle for den enkelte virksomhed i forhold til områder som eksempelvis ressourceeffektivitet, kvalitet og produktivitet. Samtidig kan ledelsesstandarder være med til at fremme eksempelvis grøn omstilling og målsætninger om mere bæredygtig og miljørigtig produktion til gavn for samfundet som helhed.

Faktaboks 2: Officielle standarder og Dansk Standards rolle⁵

Officielle standarder er udarbejdet af en national, europæisk eller international anerkendt organisation efter fastlagte principper med åbne processer og offentlige høringer.

I Danmark er det Dansk Standard som udvikler, formidler og sælger officielle danske, europæiske og internationale standarder.⁶ Standarderne bliver udarbejdet af repræsentanter for virksomheder, forbrugere, myndigheder og andre interesser i en konsensusproces. Standarder er som udgangspunkt frivillige at anvende.

Der findes også en lang række uofficielle markeds- eller branchestandarder, som er udviklet uden for de officielle standardiseringsorganisationer, men som kan have stor udbredelse i visse sektorer, brancher eller geografiske områder.

Virksomheder, som ønsker at anvende standarder, betaler for dem. Prisen varierer, men ligger mellem 131 kr. og 2600 kr. I gennemsnit koster en standard 450 kr.

Kilde: Erhvervsstyrelsen, udarbejdet på baggrund af information fra Dansk Standard

Som forbruger tænker vi ikke nødvendigvis over, at det er anvendelsen af standarder, der betyder, at vi uden problemer kan sætte danske batterier i en japansk fjernbetjening. For virksomheder er det imidlertid afgørende at forholde sig til internationale standarder. Internationale standarder udgør et internationalt "sprog" af entydige referencer, som gør det lettere at samarbejde og handle mellem virksomheder på tværs af landegrænser. Danske virksomheder oplever, at de i stigende grad bliver mødt med krav om anvendelsen af internationale standarder fra deres kunder.

Boks 3: Eksempel på en virksomheds erfaringer med anvendelse af internationale produktstandarder

En større dansk produktionsvirksomhed fortæller om erfaringerne ved anvendelse af internationale produktstandarder:

"Standarderne fungerer som "døråbner" på eksportmarkeder, fordi kunden kan se at produkterne har den rette kvalitet, når de lever op til den aftalte standard. Standarderne har også lettet kommunikationen såvel internt i virksomheden mellem afdelinger, som eksternt over for kunder og leverandører. Ved at bruge internationale standarder taler alle "samme sprog", og det er lettere, hurtigere og mere effektivt fx at bestille materialer, at blive enig med en kunde om en ordre og at byde ind på et udbud."

Kilde: DAMVAD (2013) "Casesamling. Standarder som værdiskaber i danske virksomheder"

⁵ Som Danmarks officielle standardiseringsorgan er Dansk Standard indgangen for danske interessenter til de internationale standardiseringsorganisationer.

Inden for EU har standarder spillet en central rolle i udviklingen af det indre marked. Når virksomheder overholder kravene i europæiske standarder, giver det en formodning om, at produktet opfylder kravene i den europæiske lovgivning, og produktet kan dermed frit markedsføres og sælges i hele EU. Det er som udgangspunkt frivilligt, om man vil avende standarderne, men det vil oftest være den letteste måde at dokumentere, at kravene i lovgivningen er opfyldt. På byggeområdet fx gælder det dog, at der er en række standarder, som indgår i dansk eller fælles europæisk lovgivning. I EU nedbryder europæiske standarder tekniske handelshindringer og giver adgang til det europæiske marked med godt 500 millioner forbrugere. På samme vis har udviklingen af globale standarder påvirket verdenshandelen. Anvendelsen af internationale standarder kan dermed lette adgangen til de globale værdikæder og styrke eksportmuligheder for den enkelte virksomhed.

Internationale standarder kan samtidig medvirke til at forbedre virksomhedernes produktivitet. Internationale standarder for eksempelvis miljøledelse er baseret på international "best practice" og kan anvendes som et værktøj til systematisk at gennemgå virksomhedens interne processer og procedurer fx med fokus på kvalitet, ressourceoptimering eller energieffektivitet.⁶ For virksomheden kræver det en stor indsats at efterleve en ledelsesstandard, fordi det kan betyde ændringer i vante procedurer og processer i den enkelte virksomhed. Imidlertid tyder undersøgelser på, at det ofte er en god investering.⁷

Boks 4: Eksempel på en virksomheds erfaringer med anvendelse af international standard for miljøledelse

En mellemstor dansk produktionsvirksomhed har opnået betydelige effektiviseringer ved at blive miljøcertificeret efter den internationale ISO standard for miljøledelse.

For at opretholde ISO-certificeringen overvåger virksomheden løbende, hvordan den klarer sig i forhold til de mål for energiforbruget, der er fastsat gennem virksomhedens miljøcertificering. Virksomheden forpligter sig således frivilligt til at indføre en række forbedringer og opnår derved konkrete gevinster i form af lavere energiforbrug.

Virksomheden oplever, at arbejdet med miljøstandarder har øget kvaliteten i deres produkter, og har gjort dem mere konkurrencedygtige. Det har bl.a. betydet, at virksomheden har hentet dele af produktionen tilbage til Danmark, da det nu bedre kan betale sig at udføre denne del af produktionen i Danmark på trods af det højere lønniveau. Dertil har effektiviseringerne gjort, at virksomheden – modsat andre - ikke har været nødt til at hæve prisen på sine produkter med risiko for at miste markedsandele.

Kilde: Dansk Standard og DAMVAD (2013) "Casesamling. Standarder som værdiskaber i danske virksomheder"

⁶ Der fokuseres på faktorer som: Den strategiske forankring i forhold til kvalitetsstyring, en formuleret politik med klare målsætninger, overblik over indsatsen og potentialerne for effektivisering eller reduktion af fejl, prioritering af nye indsatser og løbende evaluering.

⁷ Levine, Davis I. og Michael W. Toffel (2010): "Quality Management and job quality: How the ISO 9001 Standard for Quality Management Systems Affects Employees and Employers", *Management Science*, Vol. 56, No. 6. Terlaak, A. og King A. (2006): "The effect of Certification with the ISO 9000 Quality Management Standard: A Signalling Approach". *Journal of Economic Behavior and Organization* (60).

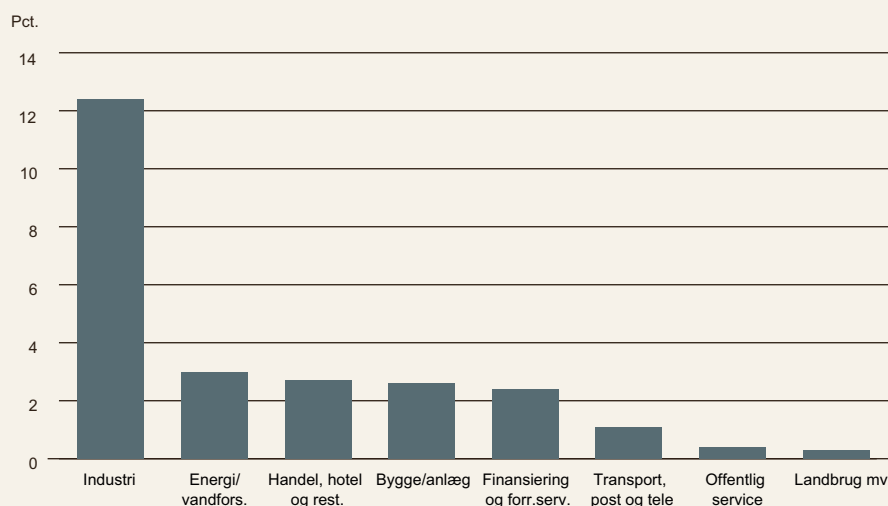
STATUS FOR ANVENDELSE AF INTERNATIONALE STANDARDER I DANMARK

Antallet af internationale standarder er steget i takt med, at produktionen er blevet stadig mere avanceret og værdikæderne mere globale. Mens der i 1960'erne var omkring 1.000 standarder, findes der således i dag cirka 25.000 danske og internationale standarder i Danmark.⁸

På internationalt plan sker der en systematisk harmonisering af standarder, således at nationale standarder trækkes tilbage, når der udvikles nye internationale standarder på samme område. Antallet af nationale standarder er derfor faldet, mens antallet af internationale standarder er steget markant. Kun ca. 2 pct. af de gældende standarder i Danmark er i dag nationale standarder, mens resten er internationale.

Internationale standarder er blevet gradvist vigtigere i en række brancher og industrier og de anvendes i dag især inden for industriel produktion. Særligt højteknologiske virksomheder anvender standarderne, fx kemisk industri samt produktion af føde- og drikkevarer.⁹ Samtidig er virksomheder inden for fremstilling og forarbejdning af metal også karakteriseret ved at anvende mange standarder, og op mod 90 pct. af de store virksomheder i den danske jern- og metalindustri anvender standarder. Anvendelsen af internationale standarder fordelt på brancher fremgår af figur 2.

Figur 2: Andel af virksomheder, der har købt standarder fordelt på brancher

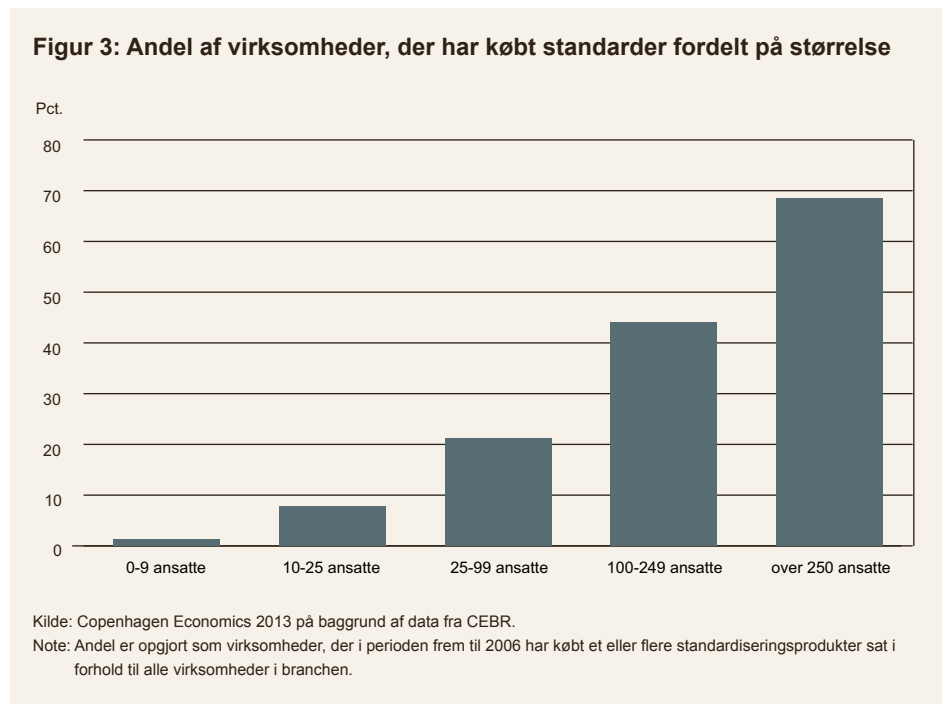
Kilde: Copenhagen Economics 2013 på baggrund af data fra CEBR.

Note: Andel er opgjort som virksomheder, der i perioden frem til 2006 har købt et eller flere standardiseringsprodukter sat i forhold til alle virksomheder i branchen.

⁸ I denne strategi refereres til standarder, som udgives af de officielle standardiseringsorganisationer CEN, CENELEC og ETSI på europæisk plan og ISO og IEC på internationalt (globalt) plan. Dansk Standard er det danske medlem af CEN, CENELEC, ISO og IEC, og er desuden medlem af ETSI.

⁹ Copenhagen Economics (2013) "Potentialer for standardisering og vækst" på baggrund af data fra CEBR.

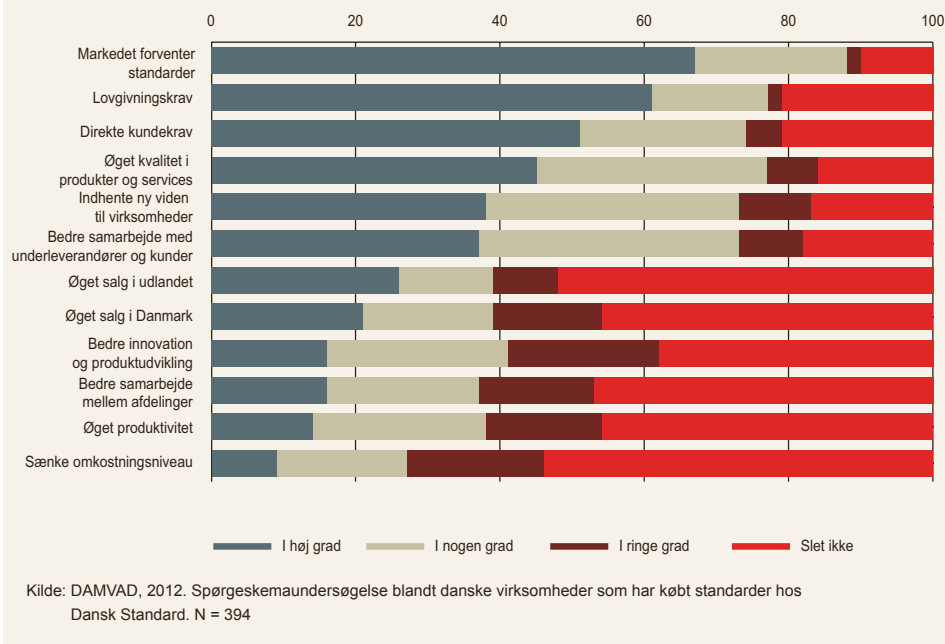
På tværs af alle brancher er billedet det samme. Anvendelsen af standarder er relativt udbredt blandt store virksomheder, mens de små og mellemstore virksomheder anvender standarder i langt mindre grad. Ca. 69 pct. af alle virksomheder med mere end 250 ansatte anvender en eller flere standarder, mens tallet blot er 21 pct. for virksomheder med mellem 25 og 99 ansatte, jf. figur 3.

De fleste virksomheder begynder at anvende standarder, fordi det forventes af markedet. I en spørgeskemaundersøgelse blandt danske virksomheder, der anvender standarder, tilkendegav to tredjedele af virksomhederne, at forventninger fra markedet er én af årsagerne til, at de anvender standarder, jf. figur 4. Lovgivningskrav og krav fra kunder og samarbejdspartnere angives også blandt de største motivationsfaktorer for, at danske virksomheder anvender standarder.

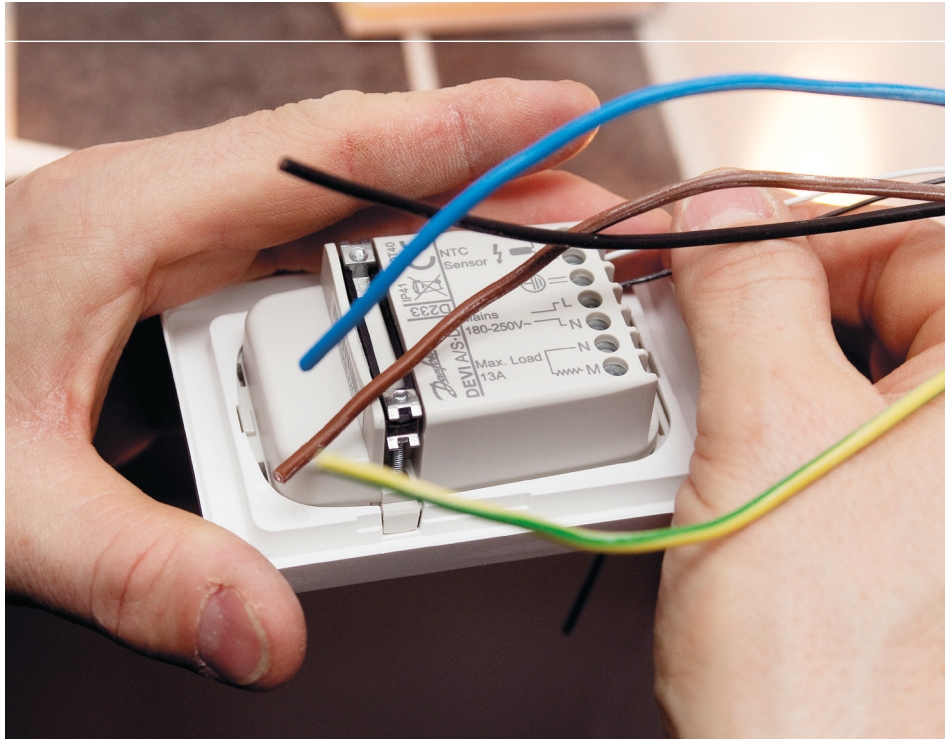
Endelig viser undersøgelsen, at mens virksomhederne hovedsageligt anvender og implementerer standarder som følge af udefra kommende krav og forventninger, så oplever de ofte også uforudsete gevinster ved implementeringen. Det gælder særligt øget kvalitet i produkter og ydelser, ny viden til virksomheden og enklere samarbejde med underleverandører og kunder.

Figur 4: Virksomhedernes motivation for anskaffelse af standarder

En analyse udarbejdet af CEBR for Erhvervsstyrelsen viser en statistisk sammenhæng mellem anvendelse af standarder og øget værditilvækst, eksportomsætning og produktivitet. Således finder analysen at virksomheder, som anvender standarder har mellem 20-25 procent større værditilvækst, 40-50 procent større eksportomsætning og 9-15 procent større produktivitet end virksomheder, der ikke anvender standarder.¹⁰ Der kan være flere faktorer, som i tillæg til brugen af standarder påvirker denne forskel, men sammenhængen kan afspejle, at standarder spiller en vigtig rolle i international handel, særligt i industrien.

¹⁰ CEBR (2011) "Effektvurdering af virksomheders anvendelse af standarder". Virksomheder, der anvender standarder gives som virksomheder, der har købt standarder indenfor de seneste fem år. Analysen foretages for virksomheder i perioden 2001-2007.

LETTERE OG BILLIGERE FOR
SMÅ OG MELLESTORE
VIRKSOMHEDER AT ANVENDE
INTERNATIONALE STANDARDER

Det kan være svært for den enkelte virksomhed at identificere præcist, hvilke standarder der er relevante for dem ud af de mere end 25.000 standarder, der er gældende i Danmark. Hertil kommer, at det kan være vanskeligt og ressourcekrævende for virksomhederne at anvende standarderne. I nogle tilfælde har virksomhederne derfor brug for særlige kompetencer og ressourcer for at anvende standarderne i praksis, bl.a. fordi standarderne typisk er formuleret i et fagligt højt specialiseret sprog. Udfordringerne har særlig betydning for de små og mellemstore virksomheder, når de skal afsætte ressourcer til at identificere relevante standarder, samt forstå og anvende standarderne i praksis.

Regeringen vil iværksætte målrettede initiativer, som samlet set skal gøre det lettere og billigere for små og mellemstore virksomheder at identificere, anskaffe, forstå og anvende relevante internationale standarder.

1. BRANCHESPECIFIKKE PARTNERSKABER OG UDVIKLING AF ABONNEMENTSORDNING FOR INTERNATIONALE STANDARDER

Undersøgelser viser, at mange små og mellemstore virksomheder savner viden om den konkrete merværdi, der følger med at anvende internationale standarder.¹¹ Samtidig er det ressourcekrævende for disse virksomheder at identificere, hvilke internationale standarder, der er relevante for deres branche eller marked. De afholder sig derfor ofte fra at anvende standarder.

For at gøre det lettere for små og mellemstore virksomheder at få målrettet information om, hvilke standarder, der er relevante for dem at bruge, og hvilke effekter standarder kan have for virksomheden, etableres der partnerskaber inden for specifikke brancher eller faggrupper, fx elektriker- og installatørbranchen eller byggeriet. Partnerskaberne vil målrette oplæg til udvalgte faggrupper om de standarder, der er relevante for deres område, og afholde workshops om fremtidige trends på området mv. Partnerskaberne gør det lettere for virksomhederne at identificere relevante standarder, og vil samtidig udgøre et forum for udveksling af erfaringer med at anvende dem i praksis. Dette suppleres med en videreudvikling af Dansk Standards rådgivnings- og kursustilbud, som målretter informationen om standarder til virksomhederne.

Derudover udvikles et pilotprojekt med en ny forretningsmodel, der er inspireret af de musik- og videodelingstjenester, som vi kender i dag. Virksomhederne får her mulighed for at abonnere på bestemte samlinger af standarder, der ligger i et bibliotekslignende format for en tidsbegrænset periode. Virksomheder, der er usikre på omkostningerne ved og værdien af at implementere standarder, får dermed mulighed for at abonnere på standarderne og afprøve dem i praksis, før de eventuelt vælger at købe dem. Desuden vil det give virksomhederne bedre overblik over de relevante standarder, da Dansk Standard vil kunne tilbyde dem abonnementspakker, der er skræddersyede til deres virksomhedsprofil og behov.

¹¹ DAMVAD (juni, 2013) "Standarder som værdiskaber i danske virksomheder".

Mål:

- Inden for særligt produktion og byggeri skal små og mellemstore virksomheder have lettere ved at identificere og anvende de mest relevante internationale standarder for deres branche.

Initiativer:

- Etablering af partnerskaber mellem udvalgte brancheforeninger, fagforbund, erhvervs-klynger, innovationsnetværk og Dansk Standard skal sikre, at virksomheder, som typisk ikke anvender internationale standarder, nemt kan identificere de relevante standarder og udveksle erfaringer med at anvende dem.
- Videreudvikling af Dansk Standards rådgivnings- og kursustilbud for at målrette information om standarder til relevante virksomheder. Tilbuddene udvikles og formidles i samarbejde med relevante brancheorganisationer, forbund og erhvervs-klynger.
- Pilotprojekt om en ny digital forretningsmodel, hvor udvalgte grupper af virksomheder kan abonnere på bestemte standarder og afprøve dem i praksis, inden de beslutter om de ønsker at købe standarderne permanent.

2. NEMMERE ANVENDELSE AF INTERNATIONALE STANDARDER

Virksomhederne kan have svært ved at læse og forstå de internationale standarder. Der findes et stort antal standarder, som gør det svært for virksomhederne at danne sig et overblik over, hvilke standarder, der er relevante for dem at anvende. Der kan også være væsentlige omkostninger forbundet med at indkøbe og implementere standarder for den enkelte virksomhed.

Regeringen vil i samarbejde med Dansk Standard øge brugervenligheden og lette adgangen til standarder.

Brugervenligheden øges ved at stille standarderne til rådighed i det digitale dokumentformat XML. Dermed bliver det muligt at sammenflette hele standarder eller uddrag af standarder med andre dokumenter, fx lovtekst, vejledningstekst eller videoklip med praktiske anvisninger. Virksomhederne får herudover adgang til selv at tilføje egne noter, så brugeren kan dele sine erfaringer med at anvende standarden med kolleger i virksomheden. Det vil gøre det lettere for den enkelte virksomhed eller medarbejder at anvende standarden i praksis.

For at sikre en lettere adgang til standarder får studerende og ansatte på relevante uddannelser 50 pct. rabat, når de bruger standarderne i forbindelse med undervisning eller forskning. Det kan fx blive relevant på elektrikeruddannelsen i forbindelse med den nye el-sikkerhedslov og udstedelsen af tilhørende bekendtgørelser med regler for sikkerhedstekniske krav til anlæg, installationer og materiel, som erstatter stærkstrøms-bekendtgørelsen. De nye bekendtgørelser henviser på udvalgte områder til relevante europæiske og internationale standarder. Der lægges op til, at installatøren kan vælge enten at udforme installationen efter gældende standarder eller på anden måde, der giver et sikkerhedsniveau, som opfylder kravene i lovgivningen. På nogle områder kan der dog af sikkerhedsårsager fortsat være fastsat særlige nationale regler. Ved at henvise til gældende standarder i stedet for at inkorporere dele af dem i lovgivningen, sikres det, at de danske regler følger med den teknologiske udvikling.

Mål:

- Det skal være nemmere at bruge standarder i praksis, og der skal være lettere adgang til standarder for relevante aktører.

Initiativer:

- Dansk Standard stiller standarder til rådighed i et nyt dokumentformat, som digitalt integrerer lovgivning, vejledninger og videoklip, der relaterer sig til hver standard. Dansk Standard oversætter desuden udvalgte standarder til dansk.
- Studerende og undervisere, der anvender standarder i undervisning og til forskning tilbydes 50 pct. rabat på relevante standarder. Herudover gennemfører brancheforeninger, myndigheder og Dansk Standard en indsats for at øge viden på uddannelserne om relevante standarder.

BEDRE MULIGHED FOR ØGET
EKSPORT OG PRODUKTIVITET
GENNEM ØGET ANVENDELSE AF
INTERNATIONALE STANDARDER
PÅ UDVALGTE OMRÅDER MED
SÆRLIGT POTENTIALE

Virksomheder, som ønsker at eksportere eller indgå i globale værdikæder, bliver i stigende grad mødt med krav om at anvende internationale standarder.¹² Det gælder især produktionsvirksomheder. Kravet kommer særligt fra større virksomheder, der opererer globalt, og som fx anvender internationale standarder til at beskrive specifikke egenskaber ved det produkt eller den komponent, som underleverandøren skal levere, så det let kan indgå i deres globale leverandørkæde. Det kan også være krav om, at underleverandøren dokumenterer sin interne kvalitetssikring efter internationale standarder, så det er let for kunden at få overblik over produktets kvalitetskontrol.

På europæisk plan benyttes standarder i vidt omfang til at leve op til EU's fælles produktkrav til bl.a. sikkerhed, miljøbelastning eller ydeevne. Det kan fx være krav til bæreevnen for stålkomponenter til byggeri. De europæiske produktstandarder gør det lettere for virksomhederne at leve op til de fælles EU-krav, og giver på samme tid virksomhederne adgang til hele det europæiske marked med ca. 500 millioner forbrugere.

Ud over at imødekomme specifikke krav fra kunder eller myndigheder kan brugen af internationale standarder også føre til produktivitetsforbedringer i virksomhederne. Det skyldes, at standarderne i mange tilfælde også repræsenterer international "best practice". Implementeringen af standarder medfører derfor ofte en professionalisering og effektivisering af virksomheden. Samtidig kan anvendelsen af internationale standarder bidrage til at forbedre relationen til kunder og samarbejdspartnere, idet de skaber klarhed om leverancen og medvirker til at reducere fejl.¹³

Anvendelsen af internationale standarder bliver derfor et konkurrenceparameter for stadig flere virksomheder, og i en række sammenhænge er det et krav for at få adgang til markedet.

Regeringen vil gøre det lettere at implementere standarder, som det globale marked og offentlige myndigheder i stigende grad stiller krav om. Initiativerne fokuserer på områder, hvor der er et særligt potentiale for øget eksport og produktivitet eller områder, som er aktuelle på grund af nye krav i lovgivningen. Der vil løbende blive identificeret flere områder, hvor der bør gøres en særlig indsats for at lette virksomhedernes anvendelse af standarder.

3. STYRKET KONKURRENCEEVNE I DEN DANSKE VINDMØLLEKLYNGE GENNEM ØGET STANDARDISERING

Det internationale fokus på overgangen til vedvarende energi ventes at føre til øget efterspørgsel efter grønne løsninger, herunder også vindenergi. På det område har Danmark globale aktører, som har en unik position for at udnytte den stigende efterspørgsel efter vindenergi. Udviklingen går samtidig i retning af stadig mere globale værdikæder og efterspørgsel efter systemleverancer. Disse ændringer i branchen stiller nye og skærpede krav til vindmølleproducenterne og deres underleverandører om effektiv videndeling og dokumentation. Virksomhederne i vindmølleklyngen får stadig større behov for at kunne formulere tekniske specifikationer, testmetoder, serviceaftaler, krav til kvalitetssikring m.m. i et præcist og éntydigt sprog, som er udbredt og anerkendt i hele branchen – også internationalt. Dansk Standard varetager det internationale sekretariat for standarder på vindmølleområdet. Det giver den danske vindmøllebranche en unik mulighed for at påvirke det internationale standardiseringsarbejde.

¹² International Centre for Trade and Sustainable Development/ World Economic Forum (2013) "Strengthening the multilateral trading system. Global Value Chains Group Proposals and Analysis".

¹³ DAMVAD (2013): "Standarder som værdiskaber i danske virksomheder".

Vindmølleindustrien og de tre vstdanske regioner arbejder på udviklingen af et nyt Nationalt Vindprogram med det formål at bidrage til at Danmark bliver "hjem" for verdens mest konkurrencedygtige vindindustri - nu og i fremtiden. Regeringen bakker op om vindprogrammet, som skal understøtte innovation og produktivitet gennem hele branchens værdikæde. Regeringen arbejder for at øget brug af standarder bliver et fokusområde i vindprogrammet, som et redskab til at forbedre samspillet mellem virksomhederne i branchen og styrke de danske virksomheders evne til at indgå effektivt i globale værdikæder. Indsatsen vil kunne øge anvendelsen af eksisterende internationale standarder og, på områder hvor det er relevant, medvirke til udvikling af nye standarder med henblik på at udbrede dem globalt. Brancheorganisationen Vindmølleindustrien står i spidsen for arbejdet, som også har deltagelse af Dansk Standard.

Mål:

- Øget anvendelse af internationale standarder bliver et fokusområde i Det Nationale Vindprogram med henblik på at styrke omkostningseffektivitet, innovation, produktivitet og eksport i den danske vindmøllebranche.

Initiativer:

- Regeringen bakker op om en standardiseringsindsats i Det Nationale Vindprogram, som vil kunne bestå af:
 - Kortlægning af eksisterende standarder på vindmølleområdet og identifikation af områder med henblik på at anvende internationale standarder bedre og mere ensartet i branchen og identifikation af evt. områder, hvor der kan være behov for nye standarder.
 - Udvikling af grundlag for nye relevante standarder og kravspecifikationer for bl.a. test, måling og dokumentation inden for komponenter og delsystemer i en vindmølle.
 - Udvikling af grundlag for en ny international standard for kvalitetssikring af delkomponenter til vindmøller, baseret på eksisterende internationale standarder på området.
 - Udvikling af grundlag for en international standard for vedligeholdelse og service af vindmøller.
 - Måltrettet arbejde for at udbrede danske vindmøllestandarder globalt.

4. NEMMERE OVERGANG TIL AUTOMATISERING Gennem KURSUSTILBUD OM CE-MÆRKNING AF ROBOTTER

Både udenlandske og danske virksomheder bruger i stigende grad industrirobotter og anden automatisering, som bliver stadig bedre og billigere. Siden 1990 er antallet af industrirobotter mere end 20-doblet, så der i 2012 var 6551 industrirobotter i Danmark.¹⁴ Undersøgelser peger imidlertid på, at der er potentiale for, at flere små og mellemstore virksomheder anvender robotter og derigennem udnytter automatiseringspotentialet.¹⁵

Der er flere årsager til, at overgangen til en mere automatiseret produktion kan være en udfordring specielt for mindre virksomheder. Udover selve investeringen kan regelgrundlaget for at anvende robotter opleves som meget kompliceret. Virksomheder, som producerer eller løbende tilpasser deres robotlinjer fx til nye typer af produkter, pådrager sig et ansvar for at CE-mærke maskinerne efter europæiske standarder, som virksomhederne ikke altid er opmærksomme på.

¹⁴ www.DIRA.dk.

¹⁵ Dansk Metal (2014): "Stort potentiale for flere robotter i industrien"; CEBR (2013): "Hvor automatiseret er den danske fremstillingsindustri?".

Det følger af "Aftale om en vækstpakke 2014", at Dansk Standard skal udvikle startpakker med standarder. Startpakkerne, som samler standarder på et område, sælges til reduceret pris og inkluderer en gratis introduktion. Dansk Standard udvikler startpakker inden for CE-mærkning af robotter og inden for de områder, hvor der vurderes størst efterspørgsel.

Mål:

- Det skal være lettere for de virksomheder, som ønsker at automatisere, at leve op til kravene for CE-mærkning i forbindelse med anvendelse af robotter.

Initiativer:

- Dansk Standard udvikler startpakker, som indeholder de relevante standarder for CE-mærkningskravet til robotter og tilbyder virksomhederne reduceret pris samt to timers gratis introduktion til standarderne.
- Dansk Standard afholder supplerende kurser i CE-mærkning af robotter.

5. STARTPAKKER OG SKRÆDDERSYET VEJLEDNING TIL PRODUCENTER AF STÅL- OG ALUMINIUMSKOMPONENTER

Producenter, der leverer stål- og aluminiumskomponenter til bygge- og anlægssektoren, skal leve op til europæiske krav om CE-mærkning efter europæiske standarder. Kravene, som blev indført pr. 1. juli 2014, har vist sig at være en udfordring for dele af de danske stålvirksomheder. For at kunne CE-mærke produkter stilles der bl.a. krav om, at virksomheden systematisk dokumenterer kompetenceprofiler, procedurer for indkøb og processer, samt om arbejdet er udført korrekt. Virksomhedernes arbejde med at efterleve de relevante standarder kan derfor løfte kvaliteten og reducere fejl i produktionen.

Mange danske virksomheder har imidlertid endnu ikke tilstrækkeligt kendskab til nye krav for CE-mærkning. I nogle tilfælde kan det betyde, at virksomheder, der før var konkurrencedygtige, ikke kan afsætte deres varer, fordi de ikke længere lever op til reglerne. Med initiativet vil virksomhederne blive bedre rustet til at leve op til kravene om CE-mærkning af stål- og aluminiumskomponenter.

Det indgår i "Aftale om en vækstpakke 2014", at der skal udvikles startpakker om CE-mærkning af stål- og aluminiumskomponenter til bygge- og anlægssektoren. Derudover udbydes supplerende kurser på området.

Mål:

- Det bliver lettere for danske virksomheder at leve op til europæiske krav om CE-mærkning af stål- og aluminiumskomponenter til bygge- og anlægssektoren.

Initiativ:

- Dansk Standard udbyder startpakker, som indeholder de relevante standarder for CE-mærkningskravet af stål- og aluminiumskomponenter til bygge- og anlægssektoren, samt to timers gratis introduktion til standarderne.
- For at give virksomhederne konkrete redskaber til at gennemføre CE-mærkningen korrekt tilbyder Dansk Standard skræddersyet vejledning i CE-mærkning af stål- og aluminiumskomponenter for bygge- og anlægssektoren.

6. LETTERE AT DOKUMENTERE DRIFTSSIKKERHED VED UDBREDELSE AF STANDARD FOR DRIFTSKONTINUITET

Virksomheder inden for produktion, service, IT og bygge- og anlægssektoren bliver i stigende grad mødt med krav om driftssikkerhed, når de deltager i offentlige udbud eller entrerer som underleverandører på det private marked,¹⁶ fordi uforudsete driftsstop har store økonomiske konsekvenser for kunderne. Særligt små og mellemstore virksomheder har vanskeligt ved at leve op til de høje krav til blandt andet driftssikkerhed. Dette kan betyde, at de ikke kommer i betragtning som leverandører.

Standarder sætter tingene i system og repræsenterer "best practice" på et givent område. Derfor er der udviklet en ny international standard for driftskontinuitet, som er et redskab for virksomhederne til at styrke de interne processer samt dokumentere driftssikkerhed over for kunderne. En del af de uforudsete driftsstop kan undgås eller reduceres gennem systematisk og strategisk risikostyring i virksomhederne gennem anvendelsen af standarden for driftssikkerhed. Indkøbere som integrerer standarden i udbud kan opnå en større driftssikkerhed, når de vælger små og mellemstore virksomheder som leverandører. Regeringen vil tilbyde virksomheder og offentlige indkøbere information om den nye internationale standards betydning og rådgivning til at anvende den i praksis.

Mål:

- Små og mellemstore virksomheders muligheder for at indgå i større opgaver styrkes gennem strategisk risikostyring og øget fokus på driftsrisici, som minimerer risikoen for uforudsigelige driftsstop.

Initiativ:

- Dansk Standard laver et pilotprojekt som udbreder kendskabet til og anvendelsen af den internationale standard for driftskontinuitet blandt små og mellemstore virksomheder og offentlige indkøbere. Pilotprojektet gennemføres i samarbejde med centrale aktører, herunder offentlige indkøbere og brancheforeninger.

7. ØGET ANVENDELSE AF INTERNATIONALE STANDARDER GENNEM VÆKSTTJEK

Små og mellemstore produktionsvirksomheder kan have behov for uvildig vejledning og rådgivning som grundlag for deres beslutninger om strategi eller investeringer. Det indgår i "Aftale om en vækstpakke 2014", at der i samarbejde med de regionale vækstfora skal etableres et vækstløft for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Vækstløftet består bl.a. af et individuelt væksttjek for at identificere områder, hvor den enkelte virksomhed har uudnyttede vækstpotentialer. Væksttjekket skal munde ud i en handlingsplan med konkrete tiltag, som virksomheden kan fokusere på som led i en udviklings- og vækststrategi. Som en del af et efterfølgende vækstløft kan rådgivning om internationale standarder med henblik på at forbedre virksomhedernes afsætningsmuligheder og eksport indgå.

¹⁶ Konkurrence- og Forbrugeranalyse 02 (2013): "Små og mellemstore virksomheders deltagelse i udbud".

Mål:

- Regeringen vil i samarbejde med de regionale vækstfora fremme små og mellemstore virksomheders brug af internationale standarder, automatisering, digitalisering og ressourceeffektivitet ved at etablere et vækstprogram for små og mellemstore virksomheder.

Initiativ:

- Der gennemføres et væksttjek af op til 1.000 små og mellemstore virksomheder og der udarbejdes en handlingsplan med konkrete tiltag, som virksomhederne kan gennemføre for at opnå øget produktivitet og konkurrenceevne. 500 af disse virksomheder gennemfører efterfølgende et vækstløft, der omfatter rådgivning om realisering af vækstpotentialet, herunder fx gennem anvendelse af internationale standarder.

8. ØGET ANVENDELSE AF LEDELSESSTANDARDER OG STANDARDER FOR KVALITETSSIKRING I SMÅ OG MELLEMLISTORE VIRKSOMHEDER

Flere mindre virksomheder undervurderer og underinvesterer i strategisk ledelse og kommercielle kompetencer.¹⁷ Internationale ledelsesstandarder beskriver den internationale "best practice" for kvalitetssikring og effektivisering af ledelse, processer og produktion. Standarderne giver virksomhederne et redskab til at evaluere og ændre deres arbejdsgange, så de bedst muligt understøtter virksomhedens strategiske målsætninger – fx øget kvalitet, reduktion af fejl og reklamationer, ressourceoptimering eller forbedret arbejdsmiljø. Gennem standarderne lærer virksomhederne af andres erfaringer, og skyder dermed genvej til at arbejde så effektivt som muligt og undgå de mest almindelige fejltagelser. Med en tredjepartscertificering efter internationale ledelsesstandarder får virksomhederne bevis på, at de arbejder konsekvent med ledelse og kvalitetssikring. Certificering bliver på stadig flere områder et konkurrenceparameter eller decideret markedskrav for at indgå i globale værdikæder.

Virksomhederne mangler ofte viden om standarderne og deres potentialer. Målgruppen er særligt produktionsvirksomheder med ca. 30 medarbejdere eller derover, som har størrelsen til at høste fordelene ved systematisk at arbejde med ledelse. Det skal være lettere for disse virksomheder at komme i gang med at anvende standarderne. Regeringen vil iværksætte et initiativ med konkret hjælp til at komme i gang med at implementere ledelsesstandarder, ligesom der gennemføres en indsats for generelt at udbrede kendskabet til standarderne.

¹⁷ Erhvervsstyrelsen (2014): "Når nye løsninger skal på markedet. Markedsmodning - en nøgle til nye arbejdspladser og vækst i Danmark".

Mål:

- Produktivetsforbedringer i små og mellemstore produktionsvirksomheder med over 30 medarbejdere gennem øget udnyttelse af ledelsesstandarder.

Initiativ:

- Dansk Standard udarbejder et online-værktøj, der hurtigt og let giver virksomheder overblik over, hvilke processer og performance, der kan forbedres ved en mere systematisk tilgang til kvalitetsledelse eller miljøledelse, som fx kan opnås gennem brug af standarder.
- Indsatsen består af følgende initiativer:
 - "Kom godt i gang" workshops om standarder for kvalitetsledelse, miljøledelse, fødevarerikkerhed og informationssikkerhed.
 - Rådgivning af virksomheder, som allerede har deres eget kvalitetsledelsessystem, om potentialerne ved at anvende internationale ledelsesstandarder og certificering.
 - Kurser for virksomhedernes kvalitetsansvarlige i at gennemføre interne audits og dermed forberede sig på certificering.
 - Rådgivning om implementering af et ledelsessystem.
 - Faglige netværk for chefer og områdeansvarlige i virksomhederne med fokus på den operationelle anvendelse og forretningsmæssige værdi af ledelsessystemer.

9. LETTERE MARKEDSINTRODUKTION GENNEM VEJLEDNING OM STANDARDER VED ANSØGNING AF OFFENTLIGE PULJER

Når en virksomhed skal introducere et nyt produkt på markedet, kan det være afgørende for produktets markedspotentiale, at det passer ind i eksisterende systemer eller lever op til de gældende krav i markedet og i lovgivningen. Standarder beskriver systemkrav samt krav i markedet og lovgivningen, og de er derfor en vigtig kilde til information.

Det gælder fx på markedet for byggevarer, hvor det er vigtigt, at virksomhederne er opmærksomme på kravene til ydeevne og dokumentation i de internationale standarder, så danske løsninger kan introduceres smidigt på det danske marked og på eksportmarkederne. Derfor er det afgørende, at virksomheder, der skal introducere et nyt produkt på markedet, også forholder sig til hvilke standarder, der er udbredte i markedet.

Danske puljer til innovation og markedsmodning har ikke i samme omfang som EU's forsknings- og innovationsprogrammer fokus på betydningen af at anvende standarder for projekternes kommercielle succes. I EU's forsknings- og innovationsprogrammer er det ofte et krav i vurderingen af ansøgningen, at ansøger har forholdt sig til internationale standarder.

Regeringen ønsker at gøre det lettere for innovative virksomheder at afsætte nye produkter internationalt ved at offentlige innovations- og markedsmodningspuljer og -fonde hjælper virksomheder med at identificere og anvende relevante standarder. Markedsmodningsfonden, som uddeler 135 mio. kr. om året, vil tilbyde virksomheder, som får tildelt støtte, gratis rådgivning om relevante standarder. Innovationsfonden vil ligeledes sikre opmærksomhed på relevante standarders betydning for forsknings- og innovationsprojekter.

Mål:

- Innovative løsninger, som udvikles eller markedsmodnes med hjælp fra offentlige puljer og fonde, skal opnå øget succesrate og kortere *time-to-market* gennem øget opmærksomhed på relevante internationale standarder.

Initiativ:

- Virksomheder, der får støtte fra Markedsmodningsfonden, får tilbud om gratis rådgivning fra Dansk Standard om relevante standarder.
- Dansk Standard udarbejder en vejledning til virksomheder om håndtering af eksisterende standarder og nye standarder i forbindelse med innovationsprojekter. Vejledningen baseres på konkrete casebeskrivelser og businesscases.
- Dansk Standard tilbyder kurser, workshops og individuel rådgivning om standarder og standardisering til Innovationsfondens og Markedsmodningsfondens interne og eksterne rådgivere og bedømmere.

10. INFORMATIONSSINDSATS FOR AT SYNLIGGØRE VIRKSOMHEDERS STRATEGISKE ARBEJDE MED SAMFUNDSANSVAR

Seks ud af ti virksomheder møder krav om at arbejde med samfundsansvar (CSR) fra deres kunder. Det er især danske underleverandører til multinationale virksomheder, som møder disse krav. Samtidig viser undersøgelser, at otte ud af ti danske virksomheder arbejder med samfundsansvar.¹⁸ CSR-arbejdet er sjældent integreret i virksomhedens strategi og bidrager derfor ikke optimalt til virksomhedens forretningsudvikling og værdiskabelse. Ligeledes får mange virksomheder ikke synliggjort deres indsats over for deres kunder. Når virksomhederne ikke rapporterer og kommunikerer om deres arbejde med samfundsmæssigt ansvar til medarbejdere, forbrugere og samarbejdspartnere, høster de ikke det fulde økonomiske og forretningsmæssige udbytte af deres indsats.

Danske virksomheder og især små og mellemstore virksomheder mangler information om de effekter, som andre virksomheder har opnået ved at anvende den internationale standard for samfundsansvar til at synliggøre deres indsats.¹⁹ Foreløbige erfaringer viser, at virksomhederne kan bruge den vejledende standard for samfundsmæssigt ansvar til at skabe strategisk forretningsudvikling og vækst. Derfor deltager fem små og mellemstore virksomheder lige nu i et CSR-projekt drevet af Erhvervsstyrelsen og Dansk Standard. Formålet med projektet er, at styrke mindre virksomheders strategiske arbejde med CSR ved at bruge den internationale vejledende CSR-standard, ISO 26000. I projektet får virksomhederne rådgivning til at indarbejde ISO 26000 samt få overblik over de økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter i deres forretning. Det kan medvirke til at styrke virksomhedernes konkurrenceevne.

På denne baggrund gennemføres en informationsindsats, der kan udbrede små og mellemstore virksomheders kendskab til den internationale standard om samfundsmæssigt ansvar.

¹⁸ Erhvervsstyrelsen/Epinion (2013) "Muligheder og barrierer for samfundsansvar i små og mellemstore virksomheder".

¹⁹ Damvad (2013) "Standarder som værdiskaber i danske virksomheder".

Mål:

- Øget kendskab til standarden for samfundsmæssigt ansvar skal bidrage til strategisk forretningsudvikling i små og mellemstore virksomheder.

Initiativ:

- Der gennemføres en informationsindsats med henblik på at øge små og mellemstore virksomheders anvendelse af den vejledende standard for samfundsmæssigt ansvar.

ØGET KONKURRENCE OG
EFFEKTIV MARKEDSKONTROL
GENNEM ØGET ANVENDELSE AF
INTERNATIONALE STANDARDER
I REGULERING, OFFENTLIGT
TILSYN OG INDKØB

Undersøgelser peger på, at virksomheder primært anvender internationale standarder, fordi det enten er et krav i markedet, i lovgivningen eller et direkte krav fra kunden – private som offentlige.²⁰ For at styrke danske virksomheders anvendelse af internationale standarder vil regeringen gå foran og gennemføre en række tiltag, der skal øge det offentliges anvendelse af internationale standarder – både når det offentlige lovgiver, fører tilsyn og når det offentlige optræder som indkøber af private ydelser og produkter.

Først og fremmest tager regeringen initiativ til, at dansk lovgivning i højere grad skal bygge på internationale standarder. Regeringen vil afskaffe danske standarder og særregler i eksisterende lovgivning, hvor det er muligt og udvikle nye redskaber til myndighedernes implementering af internationale standarder på relevante lovgivningsområder.

Dernæst tager regeringen initiativ til, at offentlige myndigheder i højere grad anerkender det arbejde, der gøres hos virksomheder, der allerede anvender internationale standarder til bl.a. at styrke deres egenkontrol og dokumentation. Ved at inddrage virksomhedernes egenkontrol og dokumentation er det muligt at gøre kontrollen mere effektiv og risikobaseret, og det kan samtidig lette virksomhedernes administrative byrder.

Fødevarerindustrien er et eksempel på et område, hvor myndighedernes anerkendelse af virksomhedernes tredjepartscertificering og egenkontrol i forbindelse med tilrettelæggelse og planlægning af myndighedskontrollen kan modvirke dobbeltkontrol og derved lette de administrative byrder. Regeringen vil indledningsvis undersøge muligheden for at øge anerkendelse af certificering efter internationale ledelsesstandarder på fødevarerområdet i forbindelse med kontrolbesøg og – tilsyn på fødevarerområdet.

Endelig vil regeringen tage initiativ til at sikre, at offentlige indkøbere i mere udstrakt grad understøttes og vejledes, så de lettere kan identificere og anvende standarder, der er relevante for offentlige indkøb. Det skal nås gennem et bredt forankret samarbejde mellem de største offentlige statslige indkøbere, myndigheder og Dansk Standard, samt gennem målrettet vejledning til øvrige relevante aktører.

11. FOKUS PÅ MULIGHED FOR ANVENDELSE AF INTERNATIONALE STANDARDER I DANSK LOVGIVNING

Produktivitetskommissionen har påpeget, at danske standarder og særregler svækker virksomhedernes konkurrenceevne og opstiller barrierer for adgangen til det danske marked. På baggrund af Produktivitetskommissionens anbefalinger blev det med "Aftale om en vækstpakke 2014" besluttet at internationalisere reglerne for henholdsvis stærkstrøm og byggeri, så de i højere grad bygger på internationale standarder. Revisionen af stærkstrømsreglerne er allerede påbegyndt og forventes færdig ved udgangen af 2015. I byggeriet findes der i tilknytning til bygningsreglementet en række ikke-bindende anvisninger og vejledninger, som de facto er kommet til at fungere som bindende krav. Det indgår i Byggepolitisk Strategi, at regeringen vil gennemgå bygningsreglementet for at vurdere, om visse af reglerne kan erstattes med internationale standarder. Kortlægningen af bygningsreglementet med tilhørende vejledninger og anvisninger forventes færdig ved udgangen af 2015.

²⁰ DAMVAD (2013): "Standarder som værdiskaber i danske virksomheder".

Der gennemføres en tværministeriel analyse, som skal identificere yderligere lovgivningsområder, hvor det kunne være relevant at gennemgå og internationalisere eksisterende lovgivning. I forlængelse heraf formuleres et sæt principper for den fremadrettede anvendelse af internationale standarder i dansk lovgivning. Anvendelse af internationale standarder i lovgivningen medfører ikke en automatisk delegation af myndighedernes kompetence til private aktører. Principperne kan vejlede myndighederne i, hvordan de kan anvende standarderne i forbindelse med forberedelse af ny lovgivning. Sideløbende vil regeringen undersøge muligheden for at udvikle et standardtjek, så myndighederne med vejledning fra Dansk Standard kan få hjælp til at afsøge, hvilke internationale standarder, der kan anvendes i forbindelse med forberedelsen af lovgivning på et område, hvor der er fastsat standarder. Overvejelserne om, hvorvidt eksisterende internationale standarder kan anvendes, eller hvilke byrder der evt. vil være forbundet med ikke at anvende eksisterende internationale standarder, kan fx anføres i lovforslagets almindelige bemærkninger. Myndighederne bliver derved mere opmærksomme på at anvende internationale standarder.

Mål:

- Dansk lovgivning skal i højere grad bygge på internationale standarder for at øge virksomhedernes incitament til at anvende standarderne i praksis.

Initiativ:

- Der udarbejdes startpakker og tilbydes vejledning i forbindelse med den nye elsikkerhedslov og tilhørende bekendtgørelser for sikkerhedstekniske krav til anlæg, installationer og materiale med henblik på at sikre, at relevante standarder bliver lettilgængelige.
- Regeringen gennemfører en tværministeriel analyse for at identificere yderligere lovgivningsområder med potentiale for at harmonisere danske og internationale standarder samt fjerne unødvendige danske standarder og særregler uden at gå på kompromis med sikkerheden.
- Regeringen udvikler principper for, hvordan standarder kan anvendes i forbindelse med forberedelse af lovgivning og tjene som teknisk bidrag til at nå lovens formål på de områder, hvor der er fastsat standarder.
- Regeringen udvikler et standardtjek, hvorefter myndighederne med vejledning fra Dansk Standard kan få hjælp til at afsøge, hvilke standarder, der kan anvendes i forbindelse med forberedelse af lovgivning som teknisk bidrag til at nå lovens formål.

12. RISIKOBASERET TILSYNSORDNING OG FOKUS PÅ ADMINISTRATIVE LETTELSER VED KONTROL OG DOKUMENTATION

Virksomheder og myndigheder har en fælles interesse i at fremme en effektiv håndhævelse af erhvervsreguleringen, som sikrer et højt sikkerhedsniveau uden at pålægge virksomhederne unødige administrative byrder.

Over 2000 danske virksomheder har indført et certificeret ledelses- eller kvalitetssystem efter internationale standarder,²¹ typisk fordi det kræves af deres kunder og samarbejdspartnere eller på andre måder styrker deres konkurrenceevne og produktivitet. På fødevarerområdet har mere end 200 danske virksomheder valgt at blive certificeret efter den internationale ledelsesstandard for fødevarerikkerhed,²² idet styrket fødevarerikkerhed

²¹ ISO Survey (2013), Standard ISO 9001.

²² ISO Survey (2013), Standard ISO 22000.

gør virksomhederne mere attraktive som underleverandører. Virksomhedernes egenkontrol bygger på både gældende fødevarerlovgivning og internationalt anerkendte rutiner for fødevarer sikkerhed.

Virksomheder, som investerer tid og penge i at blive certificeret i kvalitetsledelse efter internationale standarder, gør det typisk fordi det kræves af deres kunder og samarbejdspartnere. Certificeringen i kvalitetsledelse kan imidlertid styrke virksomhedernes konkurrenceevne og lette virksomhedernes adgang til globale værdikæder. Imidlertid oplever nogle virksomheder en unødvendig dobbeltkontrol, da certificeringsresultaterne ikke altid kan bruges som hel eller delvis dokumentation for, at virksomhederne efterlever relevante myndighedskrav. En tredjepartscertificering er i sig selv en omkostning for virksomhederne, og bør så vidt muligt indgå i myndighedernes arbejde med at effektivisere tilsynet og gøre det mere risikobaseret.

Regeringen vil arbejde for, at virksomheder i højere grad anerkendes for at anvende internationale standarder for kvalitetsledelse i forbindelse med myndighedernes kontrol og håndhævelse af gældende regler. Målet er at skabe større sammenhæng mellem myndighedskontrollen og virksomhedernes arbejde med kvalitetsledelse og egenkontrol. Fødevarer myndighedernes risikovurdering og tilsyn skal i højere grad tilpasses virksomheder, som allerede arbejder med fødevarer ledelse gennem tredjepartscertificering. Regeringen vil undersøge muligheden for at lade tredjepartscertificerede fødevarer virksomheder udnytte egne certificeringsresultater og få nedsat kontrolfrekvens. Det vil betyde færre byrder for fødevarer virksomheder uden at virksomhederne går på kompromis med den høje fødevarer sikkerhed i Danmark.

Mål:

- Mere risikobaseret tilsyn og fjernelse af unødige administrative byrder med udgangspunkt i virksomhedernes arbejde med standarder for fødevarer sikkerhed og kvalitetsledelse.

Initiativ:

- Regeringen vil undersøge muligheden for at gøre det lettere for tredjepartscertificerede fødevarer virksomheder at udnytte egne certificeringsresultater og få nedsat standardfrekvens for kontrol uden at gå på kompromis med fødevarer sikkerheden.
- Øget anvendelse af tredjepartscertificering indgår i "Politisk aftale om Fødevarer forlig 3" af 16. april 2015. Resultater fra eksterne certificeringsorganers kontrol af virksomhedens egne certificerede kvalitetsstyringssystemer, skal derfor fremover udnyttes endnu bedre som led i en effektbaseret kontrol.
- Der nedsættes en tværgående arbejdsgruppe, som undersøger virksomhedernes arbejde med kvalitetsledelse, og relevante myndigheder deler erfaringer med anerkendelse af virksomheders certificerede ledelsessystemer. Arbejdsgruppen formulerer anbefalinger for tilsynsmodeller, der inddrager virksomhedernes ledelsessystemer og identificerer områder med potentiale for mere risikobaseret tilsyn.

13. PILOTPROJEKTET OM OFFENTLIGE INDKØB BASERET PÅ STANDARDER OG ØGET VEJLEDNING OM MULIGHED FOR INDKØB BASERET PÅ STANDARDER

Den offentlige sektor²³ køber hvert år varer og ydelser for omkring 300 mia. kr., hvilket svarer til en sjettedel af Danmarks BNP. Det er derfor væsentligt, at der er en effektiv konkurrence om de offentlige indkøb med lavest mulige transaktionsomkostninger for både ordregivere og leverandører. Det kan anvendelsen af internationale standarder i offentlige indkøb medvirke til.

Det vurderes imidlertid, at potentialet for at bruge internationale standarder ikke udnyttes fuldt ud i forbindelse med offentlige indkøb, blandt andet fordi det er svært for offentlige indkøbere at identificere, hvilke standarder, der er udbredte i markedet, og som matcher behovene i en given situation.

Komplekst udbudsmateriale, varierende krav og unødigt detaljerede kravspecifikationer kan gøre det vanskeligt og ressourcekrævende for virksomheder at deltage, når det offentlige sender opgaver i udbud, ikke mindst for små og mellemstore virksomheder. Høje transaktionsomkostninger kan desuden afholde udenlandske virksomheder fra at byde på opgaver i Danmark, fordi markedet ofte er for lille til, at det kan betale sig for udenlandske udbydere at sætte sig ind i danske krav, eller udvikle produkter eller ydelser, der lever op til særlige danske standarder.²⁴ Det anslås, at den offentlige sektor i EU samlet set taber omkring 1,1 mia. euro årligt på grund af manglende anvendelse af standarder i offentlige udbud og indkøb alene på IKT-området.²⁵

Regeringen ønsker at understøtte de offentlige indkøbere i at identificere relevante standarder, så de så vidt muligt anvender standarder i deres indkøb. Standarder i offentlige indkøb vil gøre det nemmere at beskrive, hvad det offentlige ønsker at indkøbe, og lettere for leverandørerne at udarbejde tilbud, hvorved konkurrencen om de offentlige opgaver øges. Samtidig kan brugen af standarder, som er bredt anerkendt og anvendt i markedet, understøtte bedre løsninger, som er kompatible med andre systemer. Offentlige aktører kan eksempelvis undgå at blive låst til én leverandør af IT-løsninger. Et bredt forankret samarbejde mellem de største offentlige indkøbere, myndigheder og Dansk Standard skal sikre, at offentlige indkøbere får den rette vejledning. Derudover vil regeringen arbejde for at sikre en målrettet vejledning om internationale standarder til øvrige relevante aktører i forbindelse med offentlige indkøb.

Regeringen ønsker, at offentlige indkøbere i staten i forbindelse med udbud afsøger mulighederne for at anvende internationale standarder i udbudsmaterialet på relevante områder. Regeringen vil følge op på om internationale standarder finder øget anvendelse i forbindelse med offentlige indkøb.

²³ Offentlige myndigheder omfatter ministerier og styrelser i staten, statslige undervisningsinstitutioner, regioner, kommuner og offentlige virksomheder.

²⁴ Produktivitetskommissionen, analyserapport 2: Konkurrence, Internationalisering og regulering, maj 2013.

²⁵ Meddelelse fra Kommissionen: Åbne ikt-systemer ved hjælp af bedre udnyttelse af standarder ved offentlige indkøb COM(2013) 455, juni 2013.

Mål:

- Internationale standarder skal i højere grad integreres i offentlige indkøb med henblik på at øge konkurrencen.

Initiativ:

- Der iværksættes pilotprojekter på konkrete udbudsområder for at undersøge mulighederne for at øge anvendelse af internationale standarder i offentlige udbud. Moderniseringsstyrelsen, SKI, Udbudsportalen og Dansk Standard deltager i arbejdet.
- Erfaringerne fra pilotprojekterne vil danne grundlag for det fremtidige samarbejde mellem offentlige aktører, virksomheder og Dansk Standard, samt evt. yderligere indsats for at fremme anvendelse af standarder.
- Der udvikles et projekt, som rådgiver indkøbere i at anvende internationale standarder i udbudsmateriale og tilbudsgivere i at efterleve standarderne, når de afgiver tilbud.
- KFST og Udbudsportalen opdaterer i samarbejde med Dansk Standard deres udbudsvejledninger, så de i relevant omfang refererer til internationale standarder for at give ordre- og tilbudsgivere et bedre overblik over relevante standarder.
- I samarbejde med indkøbere, brugere og leverandører udvikler Dansk Standard to konkrete brugervenlige udbudsvejledninger, som skaber grundlag for mere entydige kravspecifikationer.
- Med den kommende danske udbudslov får offentlige ordregivere en række nye muligheder for, hvordan udbud kan tilrettelægges. Det vil give anledning til overvejelser om, hvordan den enkelte ordregiver bedst kan gennemføre sine udbud fremadrettet. Regeringen ønsker i den forbindelse, at statslige ordregivere øger anvendelsen af internationale standarder til at beskrive de krav, der stilles i udbudsmaterialet. Regeringen vil i 2016 evaluere om tiltagene har medført den ønskede stigning i anvendelsen af internationale standarder i de statslige udbud, og vil i den forbindelse overveje indførelsen af et systematisk tjek af, hvorvidt internationale standarder bør indgå til at beskrive krav i de statslige udbud på relevante områder.

STYRKET DANSK INDFLYDELSE PÅ INTERNATIONALE STANDARDE

Hvis danske virksomheder i højere grad skal anvende internationale standarder og have større værdi af internationale standarder, er det afgørende, at standarderne udformes i overensstemmelse med danske interesser – særligt inden for danske styrkepositioner fx offentlige IT-løsninger og grøn energi, da det kan have afgørende betydning for danske virksomheders konkurrenceevne og vækstpotentiale.

Det er imidlertid ressourcekrævende for virksomhederne, herunder særligt de små og mellemstore virksomheder, at holde sig løbende opdateret om udviklingen af nye standarder af relevans for dem, og at afsætte de nødvendige ressourcer til at påvirke udformningen af standarderne. Tilsvarende har de danske myndigheder ikke systematisk overblik over, hvilke standardiseringsaktiviteter, der er relevante for dem, og hvor de kan varetage deres interesser.

Regeringen vil derfor gennemføre en række initiativer, der skal gøre standardiseringsarbejdet mere transparent at følge og lettere at deltage i for såvel virksomheder som myndigheder.

14. ØGET INDFLYDELSE PÅ NYE STANDARDER GENNEM ”TECHNOLOGY WATCH” OG ”CROWDSOURCING”

Særligt for små og mellemstore virksomheder kan det være ressourcekrævende løbende at holde sig opdateret om udviklingen af nye internationale standarder, både i forhold til omkostninger og tid. Selv når virksomhederne er opmærksomme på betydningen af konkrete internationale standarder, kan det være omkostningstungt fx at dedikere specialiserede medarbejdere til at deltage i standardiseringsarbejdet på internationalt plan.

Regeringen vil derfor gøre det lettere for virksomhederne at følge og deltage i standardiseringsarbejdet. Dansk Standard igangsætter et pilotprojekt om ”crowdsourcing”, som samler relevante virksomheder og giver dem mulighed for at påvirke indholdet af nye standarder allerede i en tidlig fase af standardens udvikling. I praksis forekommer ”crowd-sourcing” som virtuelle fora for idéudveksling, hvor virksomhederne, i forbindelse med processen for udviklingen af nye standarder, kan levere input til standarden, gratis og uden rejse- og mødeaktiviteter. Det gør processen for standardiseringsarbejdet mindre omkostningstung, hvorved særligt flere af de mindre virksomheder får mulighed for at deltage mere aktivt i udviklingen af nye internationale standarder.

Et systematisk ”technology watch” skal endvidere hjælpe virksomhederne med at vurdere om aktuelt standardiseringsarbejde, hvor der ikke allerede er dansk deltagelse, kunne være relevant at deltage i. ”Technology watch” udføres som periodiske screeninger af igangværende standardiseringsaktiviteter, hvortil nedsatte ekspertpaneler på udvalgte områder løbende holder øje med behov og muligheder for at engagere danske virksomheder i aktuelt standardiseringsarbejde. Ekspertpanelerne skal også engagere relevante myndigheder og interesseorganisationer. Ekspertpanelerne nedsættes i tæt dialog mellem Dansk Standard og de relevante parter, såsom virksomheder, myndigheder, fagforbund, brancheforeninger, NGO’er og erhvervsklynger. Herfra udvælges også de aktører, der skal sidde i ekspertpanelerne. En ny onlineportal vil desuden gøre det hurtigt og nemmere for virksomheder at kan danne sig et overblik over, hvilke kommende standarder, der er under udvikling. På portalen vil der kunne søges på igangværende standardiseringsemner, som endnu ikke er offentliggjort. Søgning kan ske både gennem emnekoder og ved fritekstsøgning.

Mål:

- Danske virksomheder skal have lettere ved at påvirke udviklingen af internationale standarder for at styrke indflydelsen på internationale markedsvilkår og virksomhedernes evne til selv at anvende standarderne.

Initiativ:

- Dansk Standard gennemfører et pilotprojekt, hvor "crowdsourcing" giver danske virksomheder og øvrige interessenter mulighed for at levere input til indholdet af nye relevante standarder i en tidlig fase af standardiseringsarbejdet.
- Dansk Standard etablerer et systematisk 'technology watch' og en onlineportal, der skal identificere områder, hvor nye standarder af relevans for danske styrkepositioner er på vej, med henblik på at sikre dansk indflydelse.

15. LETTERE FOR MYNDIGHEDER AT PÅVIRKE UDVIKLINGEN AF NYE EUROPÆISKE STANDARDER

Standarder er mest relevante at bruge for danske virksomheder, når de tager højde for danske interesser og behov. Europæiske standarder anvendes ofte af danske virksomheder som et redskab til at efterleve europæisk og national lovgivning. Standarderne kan påvirkes gennem forhandlinger om det mandat, som EU-Kommissionen sender til standardiseringsorganisationerne, hvor det fremgår, hvilke kriterier standarden skal leve op til. De kan også påvirkes gennem det konkrete arbejde med at udarbejde standarden, som foregår i standardiseringsorganisationerne. Der udvikles imidlertid op mod 1.600 nye europæiske standarder om året, og dermed er det vanskeligt for relevante myndigheder at holde sig opdateret i forhold til aktivt og strategisk varetage danske interesser og styrkepositioner i forhandlinger om standardernes indhold.

Regeringen ønsker at styrke dansk indflydelse på udviklingen af nye europæiske standarder ved at øge myndighedernes viden og engagement, både når der forhandles mandater til nye standarder, og når standarderne udarbejdes i standardiseringsorganisationerne. Erhvervsstyrelsen, som deltager i forhandlinger om standardiseringsmandaterne og Dansk Standard, som er medlem af de europæiske standardiseringsorganisationer, skal i højere grad virke som videncenter for europæisk standardisering og skabe opmærksomhed omkring mulighederne for at sikre dansk indflydelse på europæiske standarder, hvor Danmark har erhvervsmæssige styrkepositioner eller andre samfundsøkonomiske interesser, såsom reguleringen af sikkerhed, sundhed, miljø eller andet.

Indsatsen skal identificere de relevante myndigheder og orientere dem om deres muligheder for at påvirke forhandlingerne om nye standarder samt varetage konkrete forhandlinger med andre medlemslande, EU-Kommissionen og udarbejdelsen af den konkrete standard i det europæiske standardiseringssystem.

Mål:

- Øget dansk indflydelse på udviklingen af nye internationale standarder skal fremme danske interesser og behov i standardiseringsarbejdet.

Initiativ:

- Erhvervsstyrelsen og Dansk Standard skal virke som videncenter for europæisk standardisering og rådgive relevante danske myndigheder og de største offentlige indkøbere i forhold til at påvirke europæiske standarder bedst muligt.

16. STYRKET DANSK INDFLYDELSE PÅ UDVIKLINGEN AF NYE EUROPÆISKE IT-STANDARDER

Det er en barriere for danske digitale virksomheder, når Danmark ikke anvender internationalt anerkendte IT-standarder. Hvis produkter og services, som er udviklet til det danske marked, ikke passer til de internationalt anerkendte standarder, skal virksomhederne udvikle eller modificere deres produkter for at eksportere, frem for at kunne skalere og eksportere en gennemprøvet løsning.

Regeringen vil udnytte Danmarks styrkeposition inden for offentlig digitalisering til at få anerkendt internationale privatudviklede IT-standarder, der allerede er meget anvendte i Danmark, som officielle europæiske standarder. Det kan fx gælde den standard, som danske virksomheder er pålagt at rapportere deres årsregnskaber i, eller de standarder, der benyttes i forhold til det danske NemID. Standarderne udvælges, hvor der findes software i markedet, som er tilgængeligt og udbydes gratis eller til en fair pris. Indsatsen vil øge konkurrencen blandt potentielle IT-leverandører til det offentlige. Offentlige indkøbere fastlåses dermed ikke til få leverandører på det danske marked, idet det danske marked bliver mere åbent og tilgængeligt for konkurrence udefra. Samtidig vil det lette adgangen til det europæiske marked for danske leverandører og øge mulighederne for, at danske og europæiske IT-løsninger kan "tale" sammen på tværs af grænserne.

Mål:

- Styrket dansk indflydelse på udviklingen af nye europæiske IT-standarder, så den tilgodeser danske virksomheders interesser i IT-standarder.

Initiativ:

- Der arbejdes i de europæiske forhandlinger om IT-standarder på at skabe et eksportgrundlag for danske IT-virksomheder ved at få IT-standarder, som anvendes meget i Danmark, anerkendt som officielle EU-standarder og tekniske specifikationer.

17. DANSK LEDERSKAB I UDVIKLINGEN AF EUROPÆISKE STANDARDER FOR E-INDKØB OG E-UDBUD

Det nye udbudsdirektiv pålægger medlemsstaterne at gennemføre alle udbud elektronisk fra 2018.

Der pågår derfor aktuelt en indsats i EU med henblik på at udvikle nye europæiske standarder for elektroniske indkøbs- og udbudsprocesser, der skal fastlægge de tekniske elementer. Danmark skal medvirke til at sikre, at de forskellige indkøbs- og udbudssystemer er kompatible, og tilgodeser allerede eksisterende danske indkøbs- og udbudssystemer, så de på sigt kan udveksle data sikkert. Det skal foregå i en IT-infrastruktur, som vi allerede anvender i Danmark, uanset systemleverandør.

Regeringen har sammen med Dansk Standard opnået at få sekretariatet for standardiseringsarbejdet til Danmark. Det giver danske aktører særligt gode muligheder for at påvirke standarderne for fremtidens udbuds- og indkøbssystemer. Regeringen vil gennem den europæiske standardiseringsindsats arbejde for at skabe den bedst mulige tekniske sammenhæng mellem forskellige indkøbs- og udbudssystemer så de på sigt kan udveksle data effektivt og sikkert. Det vil være en konkurrencefordel for danske virksomheder.

Dansk Standard nedsætter et standardiseringsudvalg bestående af både myndigheder og virksomheder, der skal påvirke det igangværende arbejde med at udvikle nye europæiske standarder for elektroniske indkøbsprocesser fra start til slut.

Mål:

- Styrket dansk indflydelse på udviklingen af nye europæiske standarder for e-indkøb og e-udbud, så de tilgodeser allerede eksisterende danske indkøbs- og udbudssystemer.

Initiativ:

- Dansk Standard driver sekretariatet for den europæisk teknisk komité for e-indkøb og e-udbud, så danske interesser kan sikres og bidrage til arbejdet med at udarbejde af europæiske standarder.
- Dansk Standard nedsætter i samarbejde med Digitaliseringsstyrelsen et standardiseringsudvalg med deltagelse af interesserede virksomheder og myndigheder, der varetager de danske interesser i forbindelse med udarbejdelsen af europæiske standarder for e-indkøb og e-udbud.

Vækst gennem øget anvendelse af internationale standarder

2014/2015:29

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Erhvervs- og Vækstministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Tlf.: 33 92 33 50
evm@evm.dk

ISBN

978-87-90774-64-6

Elektronisk publikation

978-87-90774-65-3

Design, omslag

e-Types & e-Types Daily

Design, indhold

Rosendahls a/s

Foto

Shutterstock / forside
Colourbox / øvrige

Tryk

Rosendahls a/s

Web

Publikationen kan hentes på
www.evm.dk

